

Sygn. akt I C 925/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Saramaga

Protokolant: st. sekretarz sądowy Joanna Żygała

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016 r. w Przemyślu na rozprawie

sprawy z powództwa W. L. (1), J. M. (1)

przeciwko Č. (...) A. S. z siedzibą w P.

o zapłatę

I. **zasądza** od pozwanego Č. (...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powódki W. L. (1) kwotę 81.019,90 (osiemdziesiąt jeden tysięcy dziewiętnaście 90/100) złotych wraz z odsetkami:

- ustawowymi od kwoty 79.000 zł od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.
- ustawowymi od kwoty 2.19,90 zł od dnia 18 października 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,

II. **zasądza** od pozwanego Č. (...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powódki W. L. (1) kwotę 2.391,64 zł (dwa tysiące trzysta dziewięćdziesiąt jeden 64/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 79.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 19 lutego 2014 r.,

III. w pozostałym zakresie powództwo W. L. (1) **oddala**,

IV. **zasądza** od pozwanego Č. (...)A. S. z siedzibą w P. na rzecz powoda J. M. (1) kwotę 36.000 zł (trzydzieści sześć tysięcy 00/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.

V. **zasądza** od pozwanego Č. (...)A. S. z siedzibą w P. na rzecz powoda J. M. (1) kwotę 1.089,86 zł (tysiąc osiemdziesiąt dziewięć 86/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 36.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 19 lutego 2014 r.,

VI. w pozostałym zakresie powództwo J. M. (1) **oddala**,

VII. **zasądza** od pozwanego Č. (...)A. S. z siedzibą w P. na rzecz powódki W. L. (1) kwotę 6.177,40 zł (sześć tysięcy sto siedemdziesiąt siedem 40/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

VIII. **zasądza** od pozwanego Č.(...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powoda J. M. (1) kwotę 375,10 zł (trzysta siedemdziesiąt pięć 10/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

IX. **nakazuje** ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Przemyślu od:

- powódki W. L. (1) kwotę 10,36 (dziesięć 36/100) zł tytułem brakującej części wydatków,
- powoda J. M. (1) kwotę 33,15 (trzydzieści trzy 15/100) złotych tytułem brakującej części wydatków,
- pozwanego Č.(...) A. S. z siedzibą w P. kwotę 60,09 (sześćdziesiąt 09/100) złotych tytułem brakującej części wydatków.

ygn. akt I C 925/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 30 marca 2016 r.

Powodowie W. L. (1) i J. M. (1) domagali się zasądzenia od pozwanego Č. (...) (...) Oddział w P. odpowiednio:

a) kwot 79.000 zł i 86.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie ich dóbr osobistych w związku ze śmiercią K. S. w wypadku komunikacyjnym z dnia 23.06.2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,

b) kwot po 20.000 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,

c) kwot 2.997,12 zł i 3.209,04 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za zwłokę w zapłacie kwot wskazanych w pkt a i b liczonych od dnia 27.11.2013 r. do dnia 19.02.2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonym od dnia 20.02.2014 r. do dnia zapłaty.

Powódka W. L. (1) domagała się także zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 2.019,90 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18.10.2013 r. do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrot kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7 200 zł wraz z kosztami opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, iż w dniu 23.06.2013 r. na trasie L. - O. kierujący pojazdem marki V. o nr rej. (...) W. P. nie zachował ostrożności w ten sposób, że nie dostosował prędkości do panujących warunków atmosferycznych, w wyniku czego na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu i prawym tylnym bokiem pojazdu uderzył w przód prawidłowo jadącego z naprzeciwka pojazdu. Na skutek zdarzenia pasażer pojazdu, K. S. doznał obrażeń ciała, które skutkowały jego śmiercią na miejscu zdarzenia.

Zmarły był synem W. L. (1) i pasierbem J. M. (1). Pojazd sprawcy zdarzenia był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w towarzystwie pozwanej spółki.

Powodowie wskazali, że zgłosili pozwanej szkodę pismem z dnia 17.09.2013 r. W toku procedury likwidacji szkody pozwana przyznała na ich rzecz następujące kwoty:

a) na rzecz powódki W. L. (1):

- 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia (wyplacone 21.000 zł),

- 6.733,01 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (wyplacone 4.713,11 zł)

b) na rzecz powoda J. M. (1):

- 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia (wyplacone 14.000 zł)

Przyznane kwoty pozwana zmniejszyła o 30% przyczynienia zmarłego do zdarzenia, jako powód wskazując brak zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Jednocześnie powodowie wskazali, że nie zgadzają się z przyczynieniem zmarłego do zdarzenia przyjętym przez pozwaną. K. S. był pasażerem samochodu, zajmował miejsce z tyłu pojazdu po prawej stronie. W trakcie wypadku doszło do uderzenia w prawy bok pojazdu w tylną jego część. Zmarły nie miał w trakcie zdarzenia zapiętych pasów bezpieczeństwa, jednak nawet gdyby miał zapięte pasy to by nie przeżył.

Uzasadniając żądanie dotyczące zadośćuczynienia powodowie podali, że w wyniku śmierci syna i pasierba zostali na zawsze pozbawieni poczucia bliskości, miłości i przywiązania. Utracili bezpowrotnie możliwość przebywania z nim przy okazji różnorodnych zdarzeń życiowych. Wszelkie wydarzenia takie jak radość ze spędzania wspólnie czasu i możliwość cieszenia się z sukcesów osobistych i zawodowych K. ominęły powodów bezpowrotnie.

Przedmiotowe zdarzenie wywołało trudne do oceny cierpienie i ból. Śmierć tak bliskiej osoby wywołuje traumatyczne przeżycie w psychice każdego człowieka. Powodowie byli bardzo życzliwi ze zmarłym. Jego śmierć wywołała negatywne oraz, co wymaga podkreślenia, nieodwracalne konsekwencje w życiu powodów, takie jak choćby utrwalona depresja, przygnębienie, apatia poczucie osamotnienia, brak wsparcia ze strony bliskiej osoby etc. Zmarły w momencie śmierci miał 21 lat. Śmierć K. S. zniweczyła wiele wspólnych planów rodziny. Powodowie byli mocno związani ze zmarłym. Zmarły był bardzo związany ze swoją rodziną, zamieszkiwał wraz z matką, ojczymem i młodszym bratem, ich więzi były bardzo silne.

Powodowie podkreślili, iż kwota zadośćuczynienia powinna być odpowiednia, to znaczy winna rekompensować doznaną krzywdę za naruszenie prawa do życia w pełnej rodzinie oraz bólu po stracie bliskiego. Należy mieć przy tym na względzie m. in. bliskość kontaktu danego członka rodziny ze zmarłym, stopień łączących ich uczuć, cierpienie psychiczne, poczucie krzywdy, osamotnienia i bezsilności wobec trudności życiowych, pozbawienie oparcia w osobie bliskiej. Do dnia dzisiejszego powodowie nie mogą pogodzić się z utratą ukochanego syna.

Uzasadniając roszczenie w zakresie odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powodów wskutek śmierci syna, powodowie podali, iż ich rodzina była ze sobą bardzo zżyta, łączyła ich silna więź emocjonalna, wszyscy wzajemnie się szanowali i kochali. Zmarły przed swoją śmiercią aktywnie przyczyniał się do utrzymania gospodarstwa domowego. Mimo podejmowania się prac dorywczych na umowę zlecenia zmarły co miesiąc przysyłał do domu kwotę 500 zł na utrzymanie rodziny. Ponadto K. S. wykorzystywał swoje wykształcenie i umiejętności jako stolarz i samodzielnie robił meble do domu. W wyniku śmierci syna zostali pozbawieni na zawsze możliwości oczekiwanego wsparcia w życiu codziennym, czerpania z dochodów zmarłego w przyszłości oraz liczenia na jego pomoc i opiekę na starość.

Według powodów oczywistą wydaje się być okoliczność, iż utrata jedyne dziecko, które znajdowało się w wieku produkcyjnym stanowi dla rodziców niezamożnych, zawsze pogorszenie ich sytuacji życiowej w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. Pozbawia ich bowiem korzyści z pomocy, choćby świadczonej doraźnie, na jaką mogliby liczyć ze strony swojego dziecka czy to w postaci usług w gospodarstwie czy też w formie gotówkowej.

Powódka W. L. (1) na podstawie art. 446 § 1 k.c. domagała się zwrotu kosztów pogrzebu syna w wysokości 6.733,01 zł. Pozwany wypłacił jej koszty pogrzebu w wysokości 4.713,11 zł ponieważ uwzględnił przyczynienie zmarłego do wypadku w wysokości 30%. Ponieważ powodowie kwestionują wysokość ustalonego przyczynienia zmarłego, zasadne jest żądanie kosztów pogrzebu w wysokości 2.019,90 zł.

Uzasadniając roszczenie w przedmiocie odsetek powodowie wskazali, iż liczą odsetki od dnia 27.11.2013 r. bowiem w dniu 26.11.2013 r. pozwana wydała końcową decyzję dotyczącą odmowy dopłat do wnioskowanych roszczeń co nastąpiło po wystosowanym wezwaniu do zapłaty.

Roszczenie o zapłatę skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wypłacie zadośćuczynienia zostało skalkulowane w następujący sposób:

a) W. L. (1) - za okres od dnia 27.11.2013 r. do dnia 19.02.2014 r. - od kwoty 99.000 zł = 2.997,12 zł

a) J. M. (1) - za okres od dnia 27.11.2013 r. do dnia 19.02.2014 r. - od kwoty 106.000 zł = 3.209,04 zł

Pozwany Č. (...) (...) Oddział w P. w pisemnej odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrot kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu tego pisma wskazano, iż w toku postępowania likwidacyjnego powodom W. L. (1) i J. M. (1) przyznano tytułem zadośćuczynienia odpowiednio kwoty po 21.000 zł i 14.000 zł. Pozwany wyjaśnił, iż przyjął 30 % stopień przyczynienia się zmarłego od szkody, gdyż w trakcie wypadku nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Pozwany odnosząc się do zgłoszonego przez powodów roszczenia z tytułu zadośćuczynienia wskazał, iż oprócz całkowicie ogólnych i powierzchownych stwierdzeń zawartych w pozwie o relacjach powodów z K. S. - de facto ograniczających się do lakonicznego stwierdzenia o wspólnym życiu rodzinnym i planach na przyszłość, brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla żądania zadośćuczynienia w wygórowanej kwocie. Pozwany podniósł dalej, że w pozwie brak jest jakichkolwiek dowodów pozwalających na określenie stopnia cierpienia psychicznego czy też rozmiarów krzywdy, które stanowiłyby podstawę do zapłaty znacznie zawyżonego zadośćuczynienia. W szczególności nie wykazano, w jaki sposób śmierć K. S. wpłynęła na aktywność życiową i kondycję psychiczną powodów. Cały opis stopnia cierpienia psychicznego i rozmiarów krzywdy sprowadza się do trywialnych oraz gołosłownych stwierdzeń, iż po śmierci K. S. zniweczone zostały ich plany rodzinne na przyszłość, a powodowie cierpią na depresję. Nie ma żadnych twierdzeń, a tym bardziej dowodów na to, jaki był stopień więzi łączących powodów ze zmarłym - a to przede wszystkim ma decydujący wpływ na wysokość odpowiedniego zadośćuczynienia. W tego typu ogólnikowym opisie odczuć powodowie dopatrują się uzasadnienia dla żądania dopłaty znacznie wygórowanego zadośćuczynienia w łącznej kwocie 229.500 zł. Według pozwanego domagając się tak wysokiego zadośćuczynienia powodowie zobligowani byli do udowodnienia istnienia znacznie silniejszych, ponadprzeciętnych więzi i relacji łączących roszczącego z osobą zmarłą. Powodowie z pewnością nie wykazali, ani nie uprawdopodobnili powyższej okoliczności.

Odnosząc się natomiast do roszczenia powodów w zakresie odszkodowania pozwany zauważył, że odszkodowanie może dotyczyć szkód wyłącznie o charakterze majątkowym, które nie mogą być zrekomensowane innymi roszczeniami. Niedopuszczalne jest zatem oparcie tego roszczenia na tych samych przesłankach, na których oparte jest roszczenie o zadośćuczynienie - a tak wywodzi strona powodowa. W wciąż aktualnym wyroku z dnia 21 lutego 1968 r. (I PR 22/1968, Lex nr 6290) Sąd Najwyższy przyjął, iż „w świetle art. 446 § 3 k.c., odczucie krzywdy moralnej związanej ze śmiercią osoby biskiej nie stanowi przesłanki, która mogłaby decydować względnie wpływać na wysokość należnego pozostałym członkom rodziny odszkodowania z cyt. przepisu. (...). Natomiast cyt. przepis eliminuje możliwość wynagrodzenia szkody niemajątkowej, związanej jedynie z odczuciami krzywdy moralnej. Nie podlegają wynagrodzeniu pieniężnemu na podstawie art. 446 § 3 k.c. same cierpienia psychiczne będące następstwem śmierci poszkodowanego (tak: Sąd Najwyższy w będącej zasadą prawną uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 października 1970 r., sygn. akt: III PZP 22/70, OSNCP 1971, nr 7-8, poz.120). Dlatego też obraz negatywnych następstw moralnych opisanych przez powodów, mimo iż jest lakoniczny, nie ma znaczenia w kontekście dochodzonego przez nich roszczenia, tymczasem stanowi główną argumentację. Ponadto, pomijając prawdziwość twierdzeń pozwu, należy je kwalifikować jako przeżycie natury psychicznej nie zaś następstwo natury majątkowej. Wobec powyższego taka argumentacja nie może być brana pod uwagę przez Sąd przy ocenie zasadności i wysokości odszkodowania.

Kolejno pozwany podniósł, że przesłanką roszczenia z art. 446 § 3 k.c. jest pogorszenie sytuacji życiowej osoby uprawnionej do żądania odszkodowania w stopniu znacznym na skutek śmierci osoby bliskiej. Okoliczności uzasadniające to roszczenie, w tym znaczny rozmiar pogorszenia sytuacji życiowej winni wykazać powodowie. Powodowie nie udowodnili, a nawet nie uprawdopodobnili, że „sytuacja finansowa za życia K. S. była bardzo dobra”, a także nie wykazali, ani nie uprawdopodobnili, że po jego śmierci nastąpiło pogorszenie sytuacji życiowej, a pogorszenie to nastąpiło w stopniu znacznym.

Z dokumentów załączonych do pozwu wynika, że K. S. z zawodu był stolarzem. Nie miał stałego miejsca zatrudnienia i utrzymywał się z jednorazowych zleceń w oparciu o umowy o dzieło. Z (...) załączonych do pozwu wynika, że w 2012 r. K. S. uzyskał dochód w łącznej kwocie 1.288,28 zł. Nadto pozwany wskazał, iż powodowie nie wykazali aby w 2013 r. K. S. uzyskał jakikolwiek dochód. Mając na uwadze powyższe pozwany stwierdził, że kwestionuje twierdzenie zawarte w pozwie jakoby K. S. co miesiąc regularnie przysyłał do domu kwotę 500 zł.

Zdaniem pozwanego również roszczenie o zasądzenie odsetek od zadośćuczynienia na rzecz powodów od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 19 lutego 2014 r. i od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia zapłaty nie zasługuje na uwzględnienie.

Pozwana wniosła o oddalenie roszczenia w zakresie żądania dopłaty kosztów pogrzebu albowiem zastosowanie 30% przyczynienia w przedmiotowej sprawie było w pełni uzasadnione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23.06.2013 r. na trasie L. - O. kierujący pojazdem marki V. o nr rej. (...) W. P. będąc pod wpływem środków odurzających nie zachował ostrożności w ten sposób, że nie dostosował prędkości do panujących warunków atmosferycznych, w wyniku czego na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu i prawym tylnym bokiem pojazdu uderzył w przód prawidłowo jadącego z naprzeciwka pojazdu. Na skutek zdarzenia pasażer pojazdu, K. S. doznał obrażeń ciała, które skutkowały jego śmiercią na miejscu zdarzenia.

K. S. w chwili wypadku nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa. Jednak w okolicznościach wypadku, w którym K. S. poniósł śmierć, tj. przy takim kierunku przemieszczania się ciała, połączonym z głębokim dynamicznym wnikaniem ściany kabiny do jej wnętrza, z dodatkowym złamaniem oparcia tylnej kanapy, funkcja ochronna pasów była znikoma. Zatem nawet w sytuacji posiadania przez K. S. zapiętych pasów bezpieczeństwa, obrażenia jakich by doznał w wyniku wypadku, również byłyby śmiertelne.

Sąd Rejonowy w Jarosławiu VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Lubaczowie wyrokiem z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt VII K 846/13 uznał sprawcę wyżej opisanego zdarzenia W. P. za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i w zw. z art. 11 § 2 k.k. i skazał go na karę 6 lat pozbawienia wolności. Na skutek apelacji od ww. wyroku wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Okręgowy w Przemyślu Wydział II Kamy wyrokiem z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt II Ka 253/14 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce wymierzonej oskarżonemu kary 6 lat pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu karę 4 lat pozbawienia wolności. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej Č. (...) (...) Oddział w P..

dowód: notatka urzędowa z dnia 23.06.2013 r. (k. 23), akt zgonu K. S. (k. 24), opinia z przeprowadzonych badań z zakresu wypadków drogowych (k. 25-30), opinia biegłego sądowego z zakresu medycyny wypadkowej T. W. z dnia 18.01.2016 r. (k. 262 – 267), dokumenty znajdujące się w aktach sprawy karnej VII K 846/13: notatka urzędowa (k. 1-3), protokół miejsca oględzin zdarzenia (k. 4-7), materiał poglądowy (k. 8), płyty CD ze zdjęciami (k. 9), dane identyfikacyjnych nośnika (k. 10-11), szkic miejsca zdarzenia (k. 12), protokół użycia alkometru (k. 13-14), dyspozycja usunięcia pojazdu (k. 15-16), protokół przesłuchania świadków: Ł. L. (k. 17-18), M. U. (k. 19-20), M. M. (k. 21-23), W. L. (k. 25), M. P. (k. 157-158), R. G. (k. 162), notatki urzędowej (k. 31), postanowienie o wszczęciu śledztwa (k. 38), postanowienie o powołaniu biegłego (k. 48, 58, 92, 101), postanowienie o przedstawieniu zarzutów (k. 66,

199, 218), protokół przesłuchania podejrzanego (k. 68-89, 200-201, 219-220), wynik badania krwi (k. 98), opinia o rekonstrukcji wypadku (k. 118-152), protokół odtworzenia nagrania z rejestratora rozmów (k. 160), protokół oględzin z otwarcia zwłok (k. 176-182), opinia sądowo-lekarska (k. 188), opinia toksykologiczna (k. 206-208), uzasadnienia zarzutów (k. 221-222), protokół z badań toksykologicznych (k. 226-227), opinia rekonstrukcji wypadku (k. 237-244), akt oskarżenia (k. 263-266), protokoły rozpraw (k. 308-315, 332-336), zarzuty do opinii (k. 330-331), wyroku z uzasadnieniem (k. 337-390, 348-355), apelacja (k. 360-367), wyroku Sądu II instancji z uzasadnieniem (k. 389-390, 394-408), postanowienie o sprostowaniu wyroku (k. 413), częściowe przesłuchanie powódki W. L. (1) na rozprawie w dniu 17 marca 2016 r. (k. 294 – 295), częściowe przesłuchanie powoda J. M. (1) na rozprawie w dniu 17 marca 2016 r. (k. 295)

W chwili śmierci K. S. miał 21 lat. Zmarły uczył się w szkole zawodowej, równocześnie pracując wspólnie z konkubentem swojej matki J. M. (1) w zakładzie stolarskim. W dniu 12 września 2011 r. złożył egzamin czeladniczy na ocenę bardzo dobrą i uzyskał tytuł czeladnika. K. S. podejmował się prac dorywczych uzyskując z tego tytułu nieregularne dochody. W 2012 r. zmarły osiągnął dochód w kwocie 1.330 zł. Później podjął pracę jako stolarz w L.. W okresie kształcenia w szkole ponadpodstawowej K. S. często przebywał w domu swojej siostry K. R., której pomagał w prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz w opiece nad dziećmi, gdyż jej mąż H. R. na dłuższe okresy czasu wyjeżdżał do pracy za granicę. Zmarły K. S. podczas pracy w L. na weekendy wracał do domu rodzinnego. W ostatnim okresie przed śmiercią wykonywał do tego domu różne meble.

J. M. (1) pozostawał w nieformalnym związku z matką powoda W. L. (1) od 1997 r. K. S. nie utrzymywał kontaktu ze swoim biologicznym ojcem. Zastępował mu go J. M. (2), który związał się z jego matką gdy K. miał 5 lat.

Powodowie W. L. (1) i J. M. (1) tworzyli ze zmarłym synem oraz pozostałymi dziećmi zgodną rodzinę, którą łączyły bliskie i serdeczne relacje. K. S. wspierał matkę w pracach domowych, była osobą uczynną, zżytą z powodami i rodzeństwem.

Śmierć K. S. spowodowała znaczne i nieodwracalne skutki w życiu powodów.

Śmierć syna była dla W. L. (1) szokiem. W pierwszym okresie po jego śmierci powódka brała leki uspokajające, które przepisywał jej lekarz rodzinny. W związku z utratą syna powodowie, a w szczególności W. L. (1) doznali szeregu negatywnych przeżyć. Odczuwali rozpacz, smutek, przejmującą pustkę, osamotnienie, poczucie bezsilności i nieodwracalnej straty.

Powodowie po śmierci syna nie korzystali z pomocy psychiatrów i psychologów Powodowie unikali towarzystwa innych osób, gdyż chcieli okres żałoby przeżywać w samotności.

Powódka W. L. (1) po śmierci syna przygotowała w swoim domu ołtarzyk ze zdjęciem zmarłego, który znajduje się tam do chwili obecnej. Mimo upływu trzech lat od śmierci syna powódka nadal kilka razy w tygodniu odwiedza grób syna, przeżywa jego śmierć i nie może się pogodzić ze stratą dziecka. Od śmierci K. S. w domu powodów nie są urządzone święta i uroczystości rodzinne, wcześniej zaś był to radośnie przeżywany czas w gronie rodzinnym.

Powód J. M. (1) po śmierci K. S. przez 5 dni przebywał na urlopie. Do chwili obecnej odczuwa jego brak, jednak w inny sposób niż powódka przeżywa żałobę. Jest bowiem bardziej zamknięty w sobie.

Strona pozwana decyzją z dnia 17.10.2013 r. przyznała powódce W. L. (1):

- tytułem zadośćuczynienia po śmierci syna – kwotę 30.000 zł

- tytułem zwrotu kosztów pogrzebu – kwotę 6.733,01 zł.

Powódce wypłacono jednak z powyższych tytułów odpowiednio kwoty 21.000 zł i 4.713,11 zł, uznając 30% przyczynienie się zmarłego K. S. do powstania szkody, z uwagi na brak posiadania zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Z kolei powodowi J. M. (1) strona pozwana decyzją z dnia 17.10.2013 r. przyznała tytułem zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej kwotę 20.000 zł, jednak wypłacono mu kwotę 14.000 zł, przyjmując 30% przyczynienie się zmarłego K. S. do powstania szkody.

dowód: pisma stron w toku postępowania likwidacyjnego z 17.09.2013, 17.10.2013, 26.11.2013 (k. 31- 46), informacji PIT-11 (k. 48-51), przekazy pocztowe (k. 52), umowy o dzieło z rachunkiem (k. 53-54), świadectwo czeladnicze (k. 55), zeznania świadka A. U. złożone na rozprawie w dniu 11.06.2015 r. (k. 155), zeznania świadka H. R. (k. 141), częściowe przesłuchanie powódki W. L. (1) na rozprawie w dniu 17 marca 2016 r. (k. 294 – 295), częściowe przesłuchanie powoda J. M. (1) na rozprawie w dniu 17 marca 2016 r. (k. 295)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów urzędowych i prywatnych. Ich wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a przysługujące domniemania z art. 244 i 245 k.p.c. nie zostały obalone.

Sąd za wiarygodne w całości uznał też zeznania świadków A. U., H. R. gdyż logicznie, rzeczowo i bez sprzeczności opisali wpływ śmierci K. S. na życie powodów.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów W. L. (1) i J. M. (1) w tej części gdy twierdzili oni, że zmarły syn regularnie przyczyniał się do kosztów utrzymania domu kwotami od 300 zł – do 500 zł miesięcznie. Powodowie w toku postępowania nie przedstawili bowiem żadnych wiarygodnych dowodów na wykazanie tej okoliczności. Nie można bowiem zdaniem Sądu za taki uznać kserokopii przekazu pocztowego kwoty 500 zł z dnia 16.07.2013 r. od (...) I. W. dla W. L. (1), z którego nie wynika tytuł wpłaty. Zauważyć równocześnie należy, iż treści zalegającego na k. 52 przekazu pocztowego z dnia 16.07.2013 r. posiada dwa różne dopiski na jednym jest bowiem odręcznie dopisano „przekaz bezpośrednio od pracodawcy syna dla matki regularnie co miesiąc”, natomiast na drugi również odręcznie dopisano „przekaz bezpośrednio od pracodawcy syna dla matki od 01.2012 - regularnie co miesiąc”. Analiza powyższego potwierdzenia wypłaty prowadzi do wniosku, że skoro na przekazie pocztowym z tej samej daty są różne dopiski określające tytuł wpłaty, to stworzono je na potrzeby niniejszego procesu, w celu wykazania regularnego łożenia przez zmarłego syna na rzecz swojej matki W. L. (1). Z powyższych względów Sąd odmówił wiarygodności dowodowi z przekazu pocztowego zalegającego na k. 52.

W całości Sąd podzielił ustalenia i wnioski zawarte w pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny wypadkowej T. W.. W ramach kontroli merytorycznej i formalnej opinii biegłego, Sąd nie dopatrył się nieprawidłowości pozwalających na odebranie złożonej opinii przymiotu pełnowartościowego źródła dowodowego. Wnioski płynące z opinii są klarownie i logicznie wynikają z przyjętych podstaw, nie były również przedmiotem zarzutów żadnej ze stron.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry jako zbędne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Podejmując decyzję w tym zakresie Sąd miał na uwadze fakt, iż powodowie nie korzystali z pomocy psychologa ani psychiatry. Przeżywanie tragedii jaka ich dotknęła nie zakłóciło ich funkcjonowania w dotychczasowym środowisku. W takim zaś stanie brak było podstaw do przeprowadzania dowodu z opinii biegłego psychiatry.

Powszechnie wiadomym jest bowiem, iż śmierć osoby bliskiej jest tragedią powodującą intensywne przeżycia mające wpływ na stan psychiczny i emocjonalny. W przypadku utraty najbliższych członków (w tej sprawie ojca) normalnie funkcjonującej rodziny - przeżycia te będą typowe, a istnienie krzywdy ma charakter oczywisty, notoryjny i jest wręcz objęte domniemaniem faktycznym. Postępowanie dowodowe zatem w tego rodzaju sprawach ogranicza się wyłącznie do dowodów z przesłuchania strony powodowej czy pozostałych dowodów osobowych i dotyczy w głównej mierze relacji zmarłego z osobami domagającymi się zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej. Zresztą przepis [art. 446 § 4](#) nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. Także mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi Sądu. Aktualny stan wiedzy nie pozwala na udowodnienie rozmiaru uczuć i przywiązania czy też ich braku. Przede wszystkim zaś trudno zdaniem Sądu zakładać, aby ustawodawca „premiował” osoby o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujące

intensywniej na sytuację traumatyczną, a gorzej traktował roszczenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje. Kryterium bólu jest więc nieprzydatne w praktyce sądowej i wydaje się słuszne, że kodeks cywilny nie odwołuje się do niego, zakładając, że utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. W niniejszej sprawie pomiędzy stronami nie było sporu co do odpowiedzialności strony pozwanej.

Č. (...) (...) Oddział w P. został pozwany w niniejszej sprawie na podstawie przepisów regulujących odpowiedzialność ubezpieczyciela sprawcy wypadku tj. na mocy art. 805 k.c. i art. 822 k.c. w związku z art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskiem Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.). Możliwość dochodzenia roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń przewiduje też art. 19 ostatnio wspomnianej ustawy.

Bezspornym jest, iż pojazd sprawcy wypadku W. P. posiadał ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem pojazdów u pozwanego ubezpieczyciela co skutkuje, iż ubezpieczyciel odpowiada za spowodowanie szkody tak jak sprawca na zasadzie ryzyka. Fakt prawomocnego skazania W. P. za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w którym śmierć poniósł syn powódki W. L. (1) i najbliższy członek rodziny powoda J. M. (1) wiąże Sąd Cywilny w oparciu o przepis art. 11 § 2 k.p.c. i zwalnia od ustalania odpowiedzialności za szkodę strony pozwanej.

Zasady odpowiedzialności za szkody związane z ruchem pojazdu mechanicznego zostały unormowane w art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c.

W niniejszej sprawie powodowie dochodzili od strony pozwanej zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna i najbliższego członka rodziny K. S. na podstawie art. 446 § 4 k.c. oraz odszkodowania za znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Sporna w sprawie pozostawała kwota należnego powodom zadośćuczynienia oraz odszkodowania, gdyż według nich przyznane im w postępowaniu likwidacyjnym z tego tytułu sumy zostały rażąco zaniżone, a także fakt przyczynienia się zmarłego do powstania szkody.

Zgodnie z treścią art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

W niniejszej sprawie pozwany przyjął 30% przyczynienie się zmarłego do powstania szkody z uwagi na nieposiadanie w chwili wypadku zapiętych pasów bezpieczeństwa. Biorąc jednak pod uwagę treść opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny wypadkowej T. W. z dnia 18.01.2016 r., który w sposób jednoznaczny stwierdził, że wypadek w którym zginął K. S. miał taki przebieg, że nawet gdyby K. S. posiadał zapięte pasy bezpieczeństwa poniósłby śmierć, Sąd uznał, że stanowisko pozwanego w tym zakresie jest niezasadne.

Kontynuując wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 446 § 3 i 4 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Niewątpliwie w okolicznościach rozpoznawanej sprawy do kręgu osób najbliższych należy zaliczyć ojczyma J. M. (1), który właściwie zastępował zmarłemu ojca od jego 5 roku życia i łączyły ich bliskie relacje.

Art. 446 k.c. określa podmiotowy i przedmiotowy zakres naprawienia szkody, jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego. Zobowiązany do naprawienia szkody jest podmiot, który według reguł określonych dla danego zdarzenia szkodzącego ponosi odpowiedzialność deliktową za uszkodzenie

ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia, a w konsekwencji, śmierć bezpośrednio poszkodowanego. Natomiast do kręgu podmiotów uprawnionych do żądania kompensaty należą osoby pośrednio poszkodowane m. in. najbliżsi członkowie rodziny zmarłego.

Po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) z mocą od dnia 3 sierpnia 2008 r., zakresem odszkodowania na podstawie wprowadzonego art. 446 § 4 k.c. objęty jest także uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Zadośćuczynienie za krzywdę jest dodatkowym roszczeniem, którego mogą oni żądać obok odszkodowania, określonego w art. 446 § 3 k.c.

Judykatura przyjęła, że roszczenie najbliższych członków rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, które zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., które wymaga wykazania szkody majątkowej polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny poszkodowanego, który zmarł wskutek wynikłego z czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (wyrok SN z dnia 21 października 2009 r., I PK 97/09, LEX nr 558566).

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji.

W literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że na rozmiar krzywdy, o której mowa w art. 446 § 4 k.c., mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, niepubl.).

Niewątpliwie krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Należy przy tym zaznaczyć, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która, jak słusznie wskazuje się w literaturze i orzecznictwie, nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie zatem rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka „przeciętnej stopy życiowej” społeczeństwa ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 września 2002 r. IV CKN 1266/00, z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, oraz z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 416/11, niepubl.).

Ustalając wysokość zadośćuczynienia w przedmiotowej sprawie Sąd uwzględnił przesłanki wskazane przez Sąd Najwyższy i uznał, że adekwatną, należną powodom W. L. (1) i J. M. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotą, stanowiącą wypadkową cierpień jakich doznali oni po śmierci K. S. są odpowiednio kwoty 100.000 zł i 50.000 zł.

Nagła i niespodziewana śmierć męża była dla powódki W. L. (1) szokiem. Powódka była z synem bardzo blisko związana emocjonalnie, tworzyli z jej wieloletnim konkubentem J. M. (1) oraz rodzeństwem zmarłego zgodną rodzinę,

spędzali wspólnie czas. Więż łącząc matkę z dzieckiem jest szczególnie silna, a gdy na skutek nagłych zdarzeń nastąpi jej zerwanie, ból i cierpienie po stracie dziecka jest ogromne.

Oceniając zatem żądanie W. L. (1) o zadośćuczynienie w kwocie 79.000 zł, jako dopłatę do wypłaconej jej już przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym kwoty 21.000 zł, tak aby łącznie z tego tytułu powódka otrzymała kwotę 100.000 zł Sąd uznał za uzasadnione.

Odnosząc się z kolei do żądanej przez powoda J. M. (1) takiej samej kwoty tytułem zadośćuczynienia tj. łącznej wraz z wypłaconą mu już w postępowaniu likwidacyjnym 100.000 zł, wedle powyższych kryteriów obiektywnie trzeba stwierdzić, iż mimo niewątpliwej zasadności samego roszczenia powoda, wysokość żądanej kwoty jest za wysoka. W ocenie Sądu zadośćuczynienie dla powoda J. M. (1) powinna zamknąć się kwotą 50.000 zł. Sąd uwzględnił fakt, iż J. M. (1) nie był biologicznym ojcem zmarłego K. S., i choć niewątpliwie łączyły ich bliskie relacje, to z pewnością ich więzi nie były tak bliskie jak z matką. Konieczne zatem było zróżnicowanie zasądzonych na rzecz powodów sum tytułem zadośćuczynienia po śmierci K. S..

Nie ulega wątpliwości, że w związku ze śmiercią syna W. L. (1) doświadczyła wielu ujemnych doznań. U powódki występowały intensywne objawy depresyjne, przejawiające się brakiem chęci do życia, podjęcia pracy, ograniczeniem kontaktów z ludźmi.

U powoda J. M. (1) tragiczna śmierć K. S. również spowodowała poczucie krzywdy, jednak z pewnością nie w takich rozmiarach jak u powódki. Jego reakcja żałoby nie miała charakteru patologicznego i nie przekraczała normalnych granic w tego typu przypadkach. Ponadto powód na obecnym etapie wypracował mechanizmy obronne, pozwalające mu przystosować się do rzeczywistości.

Istotne znaczenie dla oceny wysokości zadośćuczynienia należnego powodom mają także warunki ekonomiczne, w jakich funkcjonują. Zasądzone roszczenie nie ma bowiem charakteru całkowicie abstrakcyjnego, lecz pozostaje w ścisłym związku z realiami gospodarczymi i rzeczywistą wartością nabywczą zasądzonej sumy pieniężnej. Nawiązując do wskazanych uprzednio wywodów stwierdzić należy zatem, iż kwota ta odpowiada obecnym warunkom życiowym powodów, jak i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Jest to zarazem kwota, dająca realne możliwości nabycia określonych dóbr, jak również zabezpieczenia powodów pod względem ekonomicznym na przyszłość.

Uwzględniając powyższe rozważania, zdaniem Sądu przyznanie zadośćuczynienia na rzecz powodów W. L. (1) i J. M. (1) w wysokości odpowiednio po 79.000 zł i 36.000 zł, z jednej strony w żaden sposób nie będą prowadzić do nadmiernego wzbogacenia powodów, a z drugiej strony nie będzie również kwotą symboliczną. Kwota ta stanowić będzie uzasadnioną rekompensatę krzywdy, jakiej doznali powodowie na skutek śmierci syna i pasierba.

Żądanie powódki W. L. (1) w zakresie domagała się także zasądzenia na jej rzecz kwoty 2.019,90 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu miało swe oparcie w art. 446 §1 k.c.

Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego uznał żądanie powódki w zakresie zwrotu kosztów pogrzebu co do całej dochodzonej przez powódkę kwoty 6.733,01 zł. Wypłacił jednak z tego tytułu powódce kwotę 4.713,11 zł, przyjmując 30% przyczynienie się zmarłego K. S. do powstania szkody.

Z uwagi na fakt, iż Sąd w toku niniejszego postępowania ustalił, iż zmarły K. S. nie przyczynił się do powstania szkody w rozumieniu art. 362 k.c., należało na podstawie art. 446 § 1 k.c. zasądzić od pozwanego na rzecz powódki W. L. (1) dodatkową kwotę 2.019,90 zł stanowiącą różnicę między rzeczywistymi kosztami pogrzebu (tj. 6.733,01 zł), a wypłaconą powódce z tego tytułu sumą w postępowaniu likwidacyjnym (tj. 4.713,11 zł).

W konsekwencji Sąd sumując kwoty zadośćuczynienia - 79.000 zł i odszkodowania z tytułu kosztów pogrzebu – 2.19,90 zł zasądził w punkcie I wyroku od pozwanego Č. (...) (...) Oddział w P. na rzecz powódki kwotę 81.019,90 zł wraz z odsetkami:

-ustawowymi odsetkami od kwoty 79.000 zł od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r.

-ustawowymi odsetkami od kwoty 2.19,90 zł od dnia 18 października 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r.

Natomiast w punkcie IV wyroku Sąd zasądził od pozwanego Č. (...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powoda J. M. (1) kwotę 36.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.

O odsetkach za opóźnienie orzeczono w oparciu o 481 § 1 k.c., uznając, że odsetki od świadczenia o charakterze pieniężnym należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

Żądanie powodów W. L. (1) i J. M. (1) obejmowało również zasądzenie skapitalizowanych odsetek od dochodzonych przez nich kwot zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej po śmierci K. S. za okres od 27.11.2013 r. do dnia 19.02.2014 r.

Żądanie to było zasadne jedynie w zakresie zasądzonych na rzecz powodów W. L. (1) i J. M. (1) kwot zadośćuczynienia tj. odpowiednio 79.000 zł i 36.000 zł

Zgodnie bowiem z przepisem art. 481 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy świadczenie pieniężne stało się wymagalne, a dłużnik go nie spełnił. Stosowanie zaś do treści art. 455 k.c., jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony powinno ono być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Odsetki od zadośćuczynienia należą się od dnia, w którym zadośćuczynienie powinno być zapłacone, w przypadku zobowiązań z czynów niedozwolonych, które mają charakter bezterminowy, stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia powstaje po wezwaniu dłużnika do świadczenia. Znaczenie takiego wezwania wierzyciela polega na tym, że z jego chwilą na dłużniku zaczyna ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia i że nie spełniając go – popada w opóźnienie, a to uprawnia wierzyciela do żądania odsetek za czas opóźnienia.

W przedmiotowej sprawie skapitalizowane odsetki od kwoty 79.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. czyli od dnia następnego po wydaniu ostatecznej decyzji pozwanego w przedmiocie odmowy wypłaty na rzecz powódki zadośćuczynienia - do dnia 19 lutego 2014 r. tj. data wniesienia pozwu wynoszą 2.391,64 zł.

Wobec powyższego Sąd w punkcie II wyroku zasądził od pozwanego Č.(...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powódki W. L. (1) kwotę 2.391,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 79.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 19 lutego 2014 r.

Z kolei skapitalizowane odsetki od kwoty 36.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. czyli od dnia następnego po wydaniu ostatecznej decyzji pozwanego w przedmiocie odmowy wypłaty na rzecz powódki zadośćuczynienia - do dnia 19 lutego 2014 r. tj. data wniesienia pozwu wynoszą 1.089,86 zł.

Wobec powyższego Sąd w punkcie II wyroku zasądził od pozwanego Č. (...) A. S. z siedzibą w P. na rzecz powoda J. M. (1) kwotę 1.089,86 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 36.000 zł za okres od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 19 lutego 2014 r.

Orzekając o odsetkach od zasądzonych na rzecz powodów W. L. (1) i J. M. (1) kwot 79.000 zł i 36.000 tytułem zadośćuczynienia Sąd ten wziął pod uwagę, że pozwany Č.(...) A. S. z siedzibą w P. swoje ostateczne stanowisko w przedmiocie tych roszczeń powodów wyraził w piśmie z dnia 26 listopada 2013r., w związku z czym przyjąć należało, że roszczenie stało się wymagalne tego dnia, zatem odsetki zasądzono od następnego dnia, tj. 27 listopada 2013 r., gdyż od tej daty pozwany pozostawał już w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia.

Odnosząc się do zgłoszonych przez powodów W. L. (1) i J. M. (1) roszczeń z tytułu znacznego pogorszenia się ich sytuacji życiowej po śmierci K. S. wskazać należy, iż nie zasługiwały one na uwzględnienie.

Jak wskazuje się w orzecznictwie regulacja art. 446 § 3 k.c. ma na celu chociażby częściowe zrekompensowanie uszczerbku w postaci znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, będącego następstwem zdarzenia, w którym poniósł śmierć najbliższy członek rodziny. Odszkodowanie to ma szczególny charakter, bowiem, jakkolwiek obejmuje szkody majątkowe, to nie te, które podlegają kompensacji na podstawie art. 446 § 1 i 2 k.c., ale często nieuchwytnie lub trudne do obliczenia uszczerbki prowadzące jednak do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej poszkodowanego w sensie materialnym. Taka szkoda może być trudna do dokładnego wyliczenia i dlatego też we wskazanym przepisie mowa jest o „stosownym odszkodowaniu”. Niezależnie jednak od powyższego roszczenie to jest roszczeniem służącym zaspokojeniu szkody majątkowej, a szkoda ta musi być należyście wykazana i obowiązują tu reguły dowodowe pomocne przy ustalaniu każdej innej szkody materialnej dającej się wyliczyć, zaś odszkodowanie to podlega szacowaniu poprzez porównanie hipotetycznej sytuacji, w której śmierć osoby najbliższej nie nastąpiła ze stanem rzeczywistym istniejącym po tej śmierci. Obowiązek przedstawienia stosownych dowodów pozwalających na ocenę tych dwóch sytuacji zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu zawartą w art. 6 k.c. obciążał powodów, jako osoby dochodzące odszkodowania.

Jakkolwiek szkoda, o której mowa w art. 446 § 3 k.c., ma niekiedy trudny do precyzyjnego wymierzenia charakter, to jednak niewątpliwie istnieje szereg dowodów, przy pomocy których można jasno wykazać zmianę w sytuacji życiowej pośrednio poszkodowanych przed i po tragicznym wypadku.

W niniejszej sprawie w ocenie Sądu powodowie, reprezentowani przez zawodowego pełnomocnika, nie sprostali wymogom wynikającym z treści art. 6 k.c. dotyczącym ciężaru dowodu i nie udowodnili, jakie uszczerbki o charakterze majątkowym podpadające pod hipotezę tego unormowania ponieśli, bądź by ich gorsza sytuacja życiowa, z tytułu której otrzymali żądane zadośćuczynienia, przełożyła się na znaczne pogorszenie się sytuacji finansowej, uzasadniając dodatkowo odszkodowanie oraz nie wykazali w żadnej mierze dlaczego akurat kwoty po 20.000 zł są konieczne dla kompensacji pogorszenia się ich sytuacji życiowej po śmierci syna.

W istocie przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie daje podstaw do stwierdzenia, że po śmierci K. S. rzeczywiście nastąpiło znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej uzasadniające przyznanie im odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. Jak bowiem wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie jedynym żywicielem rodziny był J. M. (1), który po śmierci K. S. jedynie przez 5 dni przebywał na urlopie, a następnie wrócił do pracy, którą wykonuje do chwili obecnej. Na tę sytuację powodów nie miała zatem żadnego wpływu śmierć K. S., skoro sytuacja zawodowa powodów w ogóle nie uległa zmianie. Znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powodki nie można także utożsamiać z zaprzestaniem łożenia przez zmarłego na rzecz matki regularnych kwot miesięcznych, bowiem jak to już wyżej zostało wyjaśnione, okoliczność ta nie została przez powodów udowodniona.

Powodowie nie wykazali także w sposób dostateczny, aby utrata oczekiwania na pomoc i wsparcie zmarłego, których mogliby się spodziewać w chwilach wymagających takich zachowań, stanowiło znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej. Uprawnione do otrzymania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. są zaś tylko te osoby, u których pogorszenie się sytuacji życiowej przybrało rozmiar, co najmniej, znaczny. Powodowie zaś w niniejszej sprawie nie wykazali, aby pogorszenie się ich sytuacji życiowej w wyniku śmierci syna związane z utratą potencjalnej szansy na jego pomoc i wsparcie gdyby ich wymagali, miało wymiar ponadstandardowy, czyli było pogorszeniem większym, znaczniejszym, niż w przeciętnej sytuacji rodziców tracących dorosłego syna w wyniku nagłej śmierci, ani jaka byłaby związana z tym szkoda. W konsekwencji Sąd uznał, że pogorszenie się sytuacji życiowej powodów w tym aspekcie nie miało charakteru znacznego i nie uzasadniało przyznania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c., który ma z założenia kompensować znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2012 r. (I CZ 43/12 Lex nr 1284711), w którym stwierdzono, iż jeżeli strona powodowa żądała zadośćuczynienia pieniężnego w wysokości

rażąco wygórowanej, to musi liczyć się z tym, że stopień przegrania przez nią sprawy, zgodnie z kodeksowymi zasadami orzekania o kosztach procesu, będzie zasadniczym czynnikiem końcowego orzeczenia o tych kosztach.

Wobec powyższego Sąd uznał, iż zasadnym będzie obciążenie każdej ze stron kosztami procesu w zakresie w jakim przegrała sprawę.

Wartość przedmiotu sporu w sprawie z powództwa W. L. (1) wynosiła 101.020 zł, a zasądzona została na rzecz powódki kwota 81.019,90 zł. Oznacza to, że powódka W. L. (1) wygrała sprawę w 80%, uległa zaś w 20%. Łączna suma kosztów procesu wyniosła w niniejszej sprawie 12.868 zł. Na sumę tą składały się koszty uiszczony przez powódkę opłaty sądowej od pozwu w wysokości 5.100 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictw w łączne kwocie 51 zł, 1/ 2 zaliczki na opinię biegłego 500 zł oraz wynagrodzenia pełnomocników stron w kwocie 2 x po 3.600 zł. Biorąc pod uwagę procentowy wynik sprawy, powódka powinna być obciążona tymi kosztami procesu do kwoty 2.573,60 zł, a pozwany do kwoty 10.294,40 zł. Powódka poniosła w niniejszej sprawie koszty procesu w łącznej kwocie 8.751 zł na które składały się: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł opłatę sądową od pozwu w kwocie 5.100 zł oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw 51 zł, z uwagi zaś na fakt, iż jak to wyżej zostało wskazane powinna ją obciążać kwota jedynie 2.573,60 zł, Sąd w VII punkcie wyroku zasądził pod pozwanego na rzecz powódki W. L. (1) różnicę wynikającą z powyższych sum tj. kwotę 6.177,40 zł.

Z kolei w sprawie z powództwa J. M. (1) wartość przedmiotu sporu wynosiła 101.020 zł, a zasądzona została na rzecz powoda kwota 36.000 zł. Oznacza to, że powód J. M. (1) wygrał sprawę w 34 %, uległ zaś w 66 %. Łączna suma kosztów procesu wyniosła w niniejszej sprawie 13.212 zł. Na sumę tą składały się koszty uiszczony przez powoda opłata sądowa od pozwu w wysokości 5.461 zł, opłaty skarbowe od pełnomocnictw w łączne kwocie 34 zł, 1/ 2 zaliczki na opinię biegłego 500 zł oraz wynagrodzenia pełnomocników stron w kwocie 2 x po 3.600 zł. Biorąc pod uwagę procentowy wynik sprawy, powód powinien być obciążony tymi kosztami procesu do kwoty 8.719,90 zł, a pozwany do kwoty 4.492,10 zł. Powód poniósł w niniejszej sprawie koszty procesu w łącznej kwocie 9.095 zł na które składały się: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł, opłatę sądową od pozwu w kwocie 5.461 zł oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw 34 zł, z uwagi zaś na fakt, iż jak to wyżej zostało wskazane powinna go obciążać kwota 8.719,90 zł, Sąd w VIII punkcie wyroku zasądził pod pozwanego na rzecz powoda J. M. (1) różnicę wynikającą z powyższych sum tj. kwotę 375,10 zł.

Kolejno wskazać należy, iż Sądu kierując się wyżej wskazaną zasadą rozstrzygnięcia o kosztach procesu tj. art. 100 k.p.c w zw. z art. art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Przemyślu od:

- powódki W. L. (1) kwotę 10,36 zł,
- powoda J. M. (1) kwotę 33,15 zł,
- pozwanego Č.(...) A. S. z siedzibą w P. kwotę 60,09 zł tytułem brakującej części wydatków.